

OPERATIIVINEN SOPIMUS 2021 OVK2

Toimiala: Sivistystoimiala

Palvelualue: Lukioskoulu

Sopimuksen tarkoitus:

Tällä operatiivisella sopimuksella toimialajohtaja ja palvelualuejohtaja sopivat kasvatus- ja opetuslautakunnan ja kaupunginhallituksen välisen strategisen sopimuksen asettamien tavoitteiden mukaisesta palvelutoiminnan laajuudesta ja resursseista sekä toimista palvelutuotannon kehittämiseksi. Turun iltalukio tarjoaa aikuislukioskoulutusta sekä vankilaopetusta Saramäen vankilalle. Turun suomenkielinen työväenopisto tarjoaa monipuolisen valikoiman erilaisia kursseja.

1. Lähtökohdat

1.1 Kuvaus toiminnasta

Lukioskoulutuksen tehtävänä on tuottaa korkeatasoista koulutusta, mikä antaa kaikille opiskelijoille tasa-arvoisen mahdollisuuden jatko-opintoihin. Lukiossa otetaan säädösten mukaisesti huomioon opiskelijan opiskeluun liittyvät yksilölliset tarpeet. Opetuksessa kehitetään uusimpia pedagogisia menetelmiä, ja lukioskoulu on laadullisesti valtakunnallista huippua. Turun suomenkielisessä työväenopistossa toteutetaan vapaan sivistystyön koulutusta, jonka tavoitteena on tukea opiskelijoiden aktiivista kansalaisuutta, itsensä kehittämistä ja yhteisöllisyyttä. Työväenopiston rahoitusmuodot ovat valtionosuus, valtionavustus ja opiskelijoiden omarahoitusosuudet. Työväenopisto tarjoaa monipuolisesti eri alojen kursseja. Toiminnassa otetaan erityisesti huomioon maahanmuuttajien ja syrjäytymisvaarassa olevien nuorten koulutustarpeet.

1.2 Toimintaympäristön muutostekijät

Lukioskoulutuksessa jatketaan opettajien tietoteknisten taitojen koulutusta. Opettajien, rehtoreiden ja opiskelijoiden hyvinvoinnista ja jaksamisesta huolehtiminen on entistä tärkeämpää. Verkkoopagogisia menetelmiä kehitetään lukioiden yhteistyöllä ja yhteistyössä muiden suurten kaupunkien kanssa. Huomioon on otettava korona-epidemian jatkuminen. Lukioskoulutuksen ja lukioiden 1.8.2021 käyttöön otettava uusi opetussuunnitelma tuo opetukselle uusia mahdollisuuksia mutta työllistää käyttöönottovaiheessa. Mahdolliseen oppivelvollisuusiän korotukseen ja toisen asteen koulutuksen maksuttomuuteen on varauduttava hyvissä ajoin. Työväenopiston toiminnassa huomioidaan edelleen maahanmuuttajien ja syrjäytymisvaarassa olevien nuorten koulutustarpeet. Opetusta järjestetään valtakunnallisten koronaohjeistusten mukaan. Vaarana on suunniteltujen kurssien peruuntumisia.

Toimintaympäristössä tapahtuneet poikkeamat (31.5.21): Koronaepidemian aiheuttama kuormitus henkilöstölle ja opiskelijoille oli kevään aikana merkittävä. Lisäksi valmistauduttiin oppivelvollisuudenpidentämiseen ja uuden opetussuunnitelman käyttöönottoon.

1.3 Palvelun tarvetta kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluvut	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
<i>Maahanmuuttajaopiskelijoiden määrä</i>	174	186							
Opettajat ict koulutuksessa			200	200	200	200			
Yo-kirjoitusten arvosanojen ka		4,66	4,88	4,89	4,81	4,85			
Turkulaisten 16-18 -vuotiaiden määrä	4 881	4 788	5 031	5 028	4 907	4 878	5 037	5 061	5 253
- suomenkielisten 16-18 -vuotiaiden määrä (31.12.) *	3 881	3 750	3 972	3 933	3 857	3 811	3 925	3 910	4 010
- ruotsinkielisten 16-18 -vuotiaiden määrä (31.12.) *	276	277	274	278	279	276	283	283	313
- muunkielisten 16-18 -vuotiaiden määrä (31.12.) *	724	761	785	817	771	791	829	868	930
16-vuotiaiden määrä Turun seutukunnassa (ennuste Tilastokeskus)	3525	3392	3339	3462	3537	3465	3522		
16-vuotiaiden määrä Turussa (ennuste)	1585	1472	1526	1547	1665	1549	1641		

*Lähde: Turun kaupungin väestöennusteet 2020 – 2051 koko väestölle, ruotsinkieliselle väestölle ja muunkieliselle väestölle (15.5.20). Määrät suomenkieliselle väestölle on saatu vähentämällä koko väestön määristä ruotsinkielisten ja muunkielisten määrät. http://tkupbi.adturku.fi/reports/powerbi/lohdon%20raportointi/v%C3%A4est%C3%B6ennuste_2020?rs:embed=true

1.4 Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Lukiokoulutus on valtakunnallisesti kehittämässä lukiokoulutusta ja erityisesti yhteistyössä Espoon, Helsingin, Jyväskylän, Oulun ja Tampereen kaupunkien kanssa. Erityinen painopiste vuoden 2021 aikana on lukion uuden opetussuunnitelman valmistelu ja toimeenpano. Edelleen painotetaan opettajakunnan digitaalisten taitojen kehittämistä sekä yhteistyötä työelämän ja korkeakoulujen kanssa valmisteilla olevan uuden opetussuunnitelman hengessä. Toiminnassa pyritään kiinnittämään erityistä huomiota henkilökunnan ja opiskelijoiden hyvinvointiin ja jaksamiseen. Sivistystoimialan yhteinen painopiste on STEAM-koulutus.

2. Toiminnalliset tavoitteet

2.1 Tavoitteelliset tunnusluvut

Tunnusluku	Tyyppi	Tilinpäätös 2018	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Toteutuma 31.5.2021	Toteuma 31.12.21	Seuranta- väli
Opiskelijavirtauma	K/T	3200	3116		3300	3284	3300	½ vuotta
Päiväluokit		530	510		510	420	430	
Ilталukion tutkintoon johtava koulutus		15 000	15 000		15 000	2600	8042	
Tsuto								
Opetustunnit/Tsuto	V	18 850			19 000	8850	18826	3 kk
Päiväluokit kokonaiskustannus €/opisk	V	6200	6072		6300		6142	12 kk
Päiväluokit opetukseen €/opiskelija	V	4050	4222		4150		4252	12 kk
Ilталukio kokonaiskustannus €/opiskelija	V	3850	3810		3850		4979	12 kk
Ilталukio opetukseen €/opiskelija	V	2750	3177		2850		2965	12 kk

Tunnusluvun tyyppi: V= Volyyymi; LV=Laatu/vaikuttavuus; S/P=Saataavuus/peittävyys; T/T=Tuottavuus/taloudellisuus

2.2 Operatiiviset tavoitteet

Strategisesta sopimuksesta johdetut tavoitteet

Strategisen sopimuksen tavoite (viite)	Strategisen linjauksen tunnus/ alataavoite	Palvelualueen tavoite	Talousarvio 2021 mittari	Toteutuma 31.5.21	Toteuma 31.12.21	Mittarin seuranta- väli	Vas- tuuyk- sikkö
Henkilöstön osaaminen pidetään kehityksen kärjessä systemaattisella osaamisen johtamisella ja laajaan verkostoitumiseen kannustamalla	2.2.1.	Kaikki opettajat sitoutetaan LOPS 21 –prosessiin.	Kaupunkitason LOPS on valmis ja lukiokohtaiset valmisteilla	Kaupunkitason sekä lukioiden LOPS on hyväksytty jaostossa.	LOPS on otettu käyttöön	Kerran vuodessa	Palvelualueen jory
Uusien digitaalisten toimintaympäristöjen omaksuminen	2.2.2.	Opettajien tietoteknistä osaamista lisätään järjestelmällisellä tarpeiden vaatimalla koulutuksella. Tieto- ja viestintäteknologian opetus- ja ohjauksen lisääminen.	Järjestettyjen koulutusten määrä ja osallistujien määrä	Järjestettyjä koulutuksia 92 Osallistujien määrä 106,2 HTV	225 116,6 HTV	2 kertaa vuodessa	Palvelualueen jory

		<p>Strategista tavoitetta tukevat projektit: 24/7 Monitoimiareena Tulevaisuuden älykkäät oppimisympäristöt Paikkatieto ja avoin data Openväylät</p>	<p>TVT-koulutuksiin osallistuneiden opettajien määrä</p> <p>Kerttulin lukion tenttiakvaarion käyttäjämäärä</p>	-	101 hlöä	2 kertaa vuodessa	
				-	120	kerran vuodessa	
Tuetaan positiivisen rakennemuutoksen toteutumista koulutuksen keinoin		<p>Lukiolaisten matemaattis-luonnontieteellisen osaamisen lisääminen</p> <p>Strategista tavoitetta tukevat projektit: Tutoriaalinen oppimisympäristö lyhyen matematiikan opiskeluun (TUOMO) jatkehanke STEAM Turku</p>	<p>Pitkän matematiikan opiskelijoiden määrä</p> <p>STEAM-kursseja valinneiden määrä</p>	-	2650	kerran vuodessa	
				-	55	kerran vuodessa	
Työelämätaitojen ja yrittäjyysosaamisen vahvistaminen		<p>Opetus- ja ohjaushenkilöstön työelämä tietoisuuden lisääminen.</p> <p>Esitetään lukion päättävien osaamista ja tietoisuutta jatko-opinnoista ja työelämästä. Tavoitteena tukea ja edistää nopeampia siirtymiä lukio-opinnoista jatko-opintoihin ja työelämään.</p> <p>Strategista tavoitetta tukevat projektit: Lukion työelämäkumppanit Innoheimo</p>	<p>Työelämäagenttiopettajien määrä</p> <p>Yritysten kanssa yhteistyössä toteuttavien kursien määrä ja niihin osallistuvien lukiolaisten määrä</p>	-	<p>Työelämäagentteja on jokaisessa yksikössä. Yhteensä 11.</p> <p>Kaikissa Turun lukioissa tehdään työelämäyhteistyötä ja erityisesti erikoislinjoilla kuten luonnontiede-, meri- ja ICT-lukioissa tehdään alueellista yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa. Koulukohtaisesti ja oppiaineittain yhteistyötahot on koottu sivuille: https://blog.edu.turku.fi/korkeakoulu-ja-tyoelamayhteistyö-turun-lukioissa/fi/</p>	<p>kerran vuodessa</p> <p>kerran vuodessa</p>	

					Kaikille Turun lukiolaisille on tarjolla STEAM -opintojaksoja, joissa tehdään yhteistyötä korkeakoulujen ja paikallisten yritysten kanssa. STEAM -opettajia on Turun lukiossa yhteensä 16 ja korkeakoulu- ja työelämävastavia opettajia on yhteensä 10 (osin samoja ed. kanssa)		
Opiskelijoiden hyvinvoinnin lisääminen		Opiskelijahyvinvointia lisäävien ohjaus- ja tukitoimien kehittäminen. Strategista tavoitetta tukevat projektit: Erityisesti lukiossa	Kouluterveyskeskus Uusien, toteutettavien toimintamallien toteutumisen seuranta		Tulokset julkaistu syksyllä 2021 Mallin on valmistunut ja otetaan käyttöön lv. 2021-2022	joka toinen vuosi	Rehtori
Nuorisotyöttömyyden vähentäminen ja pitkäaikaistyöttömien aktivointi	2.2.7 3.1.4	Työväenopisto - nuorten tavoittaminen opiskelijoiksi - työttömien tavoittaminen opiskelijoiksi		<ul style="list-style-type: none"> • nuorten tavoittaminen opiskelijoiksi: 300 • työttömien tavoittaminen opiskelijoiksi: 180 	<ul style="list-style-type: none"> • nuorten tavoittaminen opiskelijoiksi: 300 • työttömien tavoittaminen opiskelijoiksi: 180 	2 kertaa vuodessa	
Yksinäisyyden vähentäminen (sisältää mm. maahanmuuttajien ja aktiivisen kansalaisuuden)	2.1.3 2.2.1 3.2.3	Työväenopisto - maahanmuuttajien kotoutumista tukevat koulutukset - eläkeläisten aktiivisuutta tukevat koulutukset - erityistä tukea tarvitsevien koulutukset - opiskelijoiden osallisuuden lisääminen - matalan kynnyksen kurssit		<ul style="list-style-type: none"> • maahanmuuttajien kotoutumista tukevat koulutukset: 3910 (sis. suomi 1500, monikultt. opetus 90, koto 770, koko 1550) 	<ul style="list-style-type: none"> • maahanmuuttajien kotoutumista tukevat koulutukset: 3910 (sis. suomi 1500, monikultt. opetus 90, koto 770, koko 1550) 	2 kertaa vuodessa	

				<ul style="list-style-type: none"> • eläkeläisten aktiivisuutta tukevat koulutukset • erityistä tukea tarvitsevien koulutukset: 120 • opiskelijoiden osallisuuden lisääminen • matalan kynnyksen kurssit 	<ul style="list-style-type: none"> • eläkeläisten aktiivisuutta tukevat koulutukset • erityistä tukea tarvitsevien koulutukset: 120 • opiskelijoiden osallisuuden lisääminen • matalan kynnyksen kurssit 		
Lisätietoja:							

Muut

Tavoitteen peruste (=mistä tavoite on johdettu, esim. ohjelma tai normi)	Palvelualueen tavoite	Talousarvio 2020 mittari	Toteutuma 31.5.21	Toteuma 31.12.21	Mittarin seuranta-väli	Vastuuyksikkö
Kasvatus- ja opetuslautakunnan päätös 21.11.2018 §187	Lukion ryhmäkoot pääsääntöisesti alle 40 opiskelijaa	Yli 40 opiskelijan ryhmien määrä	-	22	kerran vuodessa	Palvelualuejohtaja
Lisätietoja:						

2.3 Projektit

Hanke	Projekti	Alku	Päättyminen/loppu	Budjetti	Yleinentilannekuva	Tilanneyhteenveto
	Liikkuva 2. aste II	1.8.2020	31.7.2021			Projekti päättyi 31.7.2021. Kevät sujui pääsääntöisesti suunnitelmien mukaisesti. Alkuperäiseen suunnitelmaan tehtiin muokkauksia muutoshakemuksella koronapandemiasta johtuvan etätyöskentelyn vuoksi. Projekti toteutettiin suunnitellussa aikataulussa ja toiminnalle oli myönnetty riittävästi resursseja. Kokonaisbudjetti jäi hieman alle suunnitellun määrän. Tähän vaikutti mm. tuotetoimituksien ja las-

Hanke	Projekti	Alku	Päätyminen/loppu	Budjetti	Yleinentilannekuva	Tilanneyhteenveto
	Liikkuva 2. aste III	1.8.2021	30.6.2022			<p>kutuksen viivästyminen. Opiskelupäivän liikunnallistamisen toimintamalleja kehitettiin neljän eri tavoitekokonaisuuden mukaisesti. Tavoitekokonaisuudet olivat opetusmenetelmien kehittäminen, oppimisympäristöjen kehittäminen, opiskeluyhteisöjen kehittäminen ja yhteistyön kehittäminen. Oppilaitoksien nykytilan arvioiden perusteella kaikissa toiminnan osa-alueissa oli positiivista kehitystä. Liikunnallistamisen toimintamallit edistivät opiskelijoiden ja opettajien hyvinvointia sekä jaksamista arjessa. Liikkuva 2. aste III -projekti eteni syksyllä pääsääntöisesti hankesuunnitelman mukaisesti. Suunniteltuja koulutuksia ja tapahtumia on jäänyt toteuttamatta koronatilanteen vuoksi, jonka takia kustannuksia ei ole kertynyt suunnitellusti.</p> <p>Toisen vuoden laitteet tilattu tammikuussa 2022. Seuraavaksi tilataan oheislaitteet ja laskinohjelmiston hankinta/kilpailutus.</p>
Sito/Tieto- ja viestintäteknologian opetus- ja ohjauksen kehittäminen	Lukiolaisten opiskelijalaitteet	19.11.2020	31.12.2023			
Sito/STEAM Turku	Lukion työelämäkumppanit	1.10.2018	31.7.2021			<p>Projekti päättyi 31.7.2021. Projekti eteni keväällä 2021 hankesuunnitelman mukaisessa aikataulussa lukuun ottamatta niiden työelämälähtöisten pilotti- projektien toteuttamista lukioissa, jotka jouduttiin koronapandemian aiheuttaman poikkeustilan ja rajoitusten vuoksi perumaan tai jälleen kerran siirtämään seuraavaan lukuvuoteen (esim. Viking Grace -risteilijä Turun klassillisen lukion oppimisympäristönä -pilotti). Työ projektissa syntyneiden hyvien yritys- ja korkeakoulu-yhteistyön mallien juurruttamiseksi osaksi toimintakulttuuria eteni suunnitelmien mukaisesti. Tulosten juurruttamiseksi kuvattiin työelämä- ja korkeakoulu-yhteistyön hyvät käytännöt osaksi elokuussa voimaan astuvia uusia opetussuunnitelmia ja tulevan lukuvuoden opintojaksoja sekä varattiin niiden toteuttamiseen tarvittavat resurssit, tehtiin syntyneet hyvät käytännöt näkyviksi lukio-opiskelijoille (Korkeakoulu- ja työelämäyhteistyö Turun lukioissa -verkkosivu) sekä sovittiin työelämä- ja</p>

Hanke	Projekti	Alku	Päätyminen/loppu	Budjetti	Yleinentilannekuva	Tilanneyhteenveto
	Lukiouudistuksen valmistelu ja toimeenpano Turun lukiokoulutuksessa	12.4.2019	31.12.2021			korkeakouluysteistyön vastuuhenkilöistä resurssineen (Turun lukiokoulutuksen korkeakoulu- ja työelämäyhteistyötiimi). Projekti päättyi 31.12.2021. Projektin tuloksena syntyi lukiokoulutuksen kuntakohtainen opetussuunnitelma ja koulukohtaiset opetussuunnitelmat sekä lukiokoulutuksen toiminnan ja laadun arviointijärjestelmä. Loppuraportti toimitetaan rahoittajalle liitteenä 31.1.22 mennessä.
	Tuetusti tavoitteisiin – koronaviruksen vaikutusten tasoittaminen Turun lukioissa	16.9.2020	31.1.2022			Avustuksen käyttö on edennyt lukiokohtaisten suunnitelmien mukaisesti. Vuodenvaihteessa 21-22 tarkistetaan lukiokohtaiset talouden toteumat ja tehdään arvio avustuksen käytön tilanteesta tammi-kuun-22 lopussa, jolloin avustuksen käyttö päättyy.
	Uuden lukion tutoropettajat Turun seudulla	18.1.2019	30.6.2021			Projekti on päättynyt 30.6.2021. Projektin tuloksena syntyi Turun seudun lukioiden tutoropettajaverkosto, joka antaa vertaistukea uusien pedagogisten LOPS:a tukevien mallien juurruttamiseksi Turun alueen lukioissa. Verkoston toiminnasta tiedotetaan omalla verkkosivulla. Verkoston tutoropettajat tarjoavat opettajille vertaistukea TEAMS-etäkahviloissa, joissa käsitellään eri teemoja. Turun seudun opetusfoorumin (TSO) lukiojaoston puheenjohtaja toimii jatkossa verkoston yhteyshenkilönä. Toiminnan markkinoimiseksi teetätettiin tutoropettajaverkoston toimintaa esittelevä juliste (sekä suomen- että ruotsinkielinen). Turun kaupunki osallistuu verkoston toiminnan vetämiseen ja kehittämiseen yhden kurssin resurssilla lukuvuonna 2021-2022. Turun lisäksi verkoston toimintaa vetää ja kehittää lukuvuoden 2021-2022 Kemiönsaari, Mynämäki, Naantali ja Paimio.
Yhteensä:						1 306 530 €

3. Taloudelliset tavoitteet

3.1 Määrärahat

1.000 €	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutuma 31.5.21	Toteuma 31.12.21
Tulot	1 220	1 496	1 319	477	1 250
Menot	24 086	25 168	26 055	10 322	25 888
Netto	-22 866	-23 672	-24 736	-9 846	-24 638
Muutos-% (netto)	-1,9	3,5	4,5	58,8	4

4. Resurssien käyttö

4.1 Työvoiman käyttö

	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutuma 31.5.21	Toteuma 31.12.21
HTV	261,9		271	296,1	
Palkat ja palkkiot, 1.000 €	13 812	14 099	14 187	6 108	14 682
Sijaistus, %	66,2		60,0	76,2	
Sairauspoissaolo, %	1,5		1,4	2,0	
Lisätietoja:					